

A Nemzeti Művelődési Intézet felsőoktatás-fejlesztő tevékenysége

A Nemzeti Művelődési Intézet egyik fő tevékenységének tekintjük a szakemberképzést, a szakmai humánkapacitás és tudományos utánpótlás biztosítását, ennek érdekében felsőoktatás-fejlesztő tevékenységet végeztünk. Az Intézet Szakmafejlesztési Igazgatóságának Felsőoktatás-fejlesztési Központja látja el ennek a feladatnak a koordinálását, amelyben az Intézet teljes belső munkatársi csapata, a felsőoktatás közművelődési egységei, valamint a közművelődés Kárpát-medencei hálózata támogatja. Támogatja a közművelődési szakmához szükséges felsőoktatási képzési programokat módszertani szempontból, a szakok marketingtevékenységét segíti, és a felsőoktatási szereplőkkel közös együttműködési programokat alakít ki Kárpát-medencei hatókörben. Küldetésünk a felsőoktatással összefüggésben a naprakész szakmai és felsőoktatást érintő ismeretek átadása, a szakmai kompetenciák professzionális fejlesztése, szakmai hálózat működtetése. A következőkben az elmúlt 5 évben végzett tevékenységeinket mutatjuk be.

Informálás, tájékoztatás. A különböző oktatási szinteken elérhető szakmai képzések kapcsán információt nyújtunk, tanácsadást végzünk az érdeklődők részére. Gyűjtjük, rendszerezünk a szakmai

felsőoktatást érintő adatokat, és az érdekelt szereplők rendelkezésére bocsátjuk. 2017 óta nyomon követjük, és éves szinten adatbázist és elemzést készítünk a felsőoktatási szakjainkra jelentkezők felvételi adatairól. Ezeket az adatokat minden felvételi időszakban megosztjuk a hazai közösségi művelődési szakokat (közösségszervezés BA, kulturális mediáció MA, közösségi művelődés tanára osztatlan tanári mesterszak) oktató felsőoktatási intézményekkel. Ez az adatbázis lehetőséget ad a tervezésre, alapul szolgál a szakok fejlesztése kapcsán kialakítandó döntésekhez, valamint ezáltal mód nyílik a térbeli folyamatok elemzésére.

Pályaelemzés tanácsadás, szakma- és szaknépszerűsítés. A megyei igazgatóságaink szakemberei révén országosan meg tudunk jelenni az egyetemi pályaválasztási rendezvényeken, középiskolákban, közművelődési intézményekben. Plakátokat, szóróanyagokat készítünk, és eljuttatjuk ezekre a helyszínekre. Megszólítjuk az intézményvezetőket és a polgármestereket is, utalva arra, hogy milyen törvényi szabályozás vonatkozik a szakemberhátter biztosítására. Állandó honlapot működtetünk (muvelodes.eu), ahol a szakjaink története, a felsőoktatási intézmények és a szakmát érintő

hírek is megjelennek. A Nemzeti Művelődési Intézet online és offline felületein írunk cikkeket ebben a témakörben, valamint sajtómegjelenéseket generálunk és erre buzdítjuk a szakjainkat oktató felsőoktatási intézményeket is. (1. kép)

Közösségszervező tábort

A 2019 óta nyaranta több turnusban megszervezett program a közösségszervezés BA, kulturális mediáció MA és közösségi művelődés tanára OMA szakos hallgatók szá-

KÖZÖSSÉGSZERVEZÉS BA

Kulturális közösségszervező szakirány
ha szereted a közösséget
ha szereted szervezkedni
ha kulturális területen dolgoznál

Ifjúsági közösségszervező szakirány
ha szereted fiatalokat segíteni
ha szeretnél ifjúsági programokat
ha ifjúsági területen dolgoznál

Humánfejlesztő szakirány
ha szereted emberekkel foglalkozni
ha érdekelnek a képzések, tréningek
ha felnőttképzésben dolgoznál

BGE • DE • ELTE • EKE • KGRE • KJE • MFE
NYE • PE • PTE • SZE • SZTE

1. kép: A közösségszervezés alapszak országos népszerűsítő plakátja

2. kép: Műhelymunkán a közösségszervezés táborban

mára szól; célja, hogy a hallgatónak bemutassuk a közösségszervező szakma feladatait, friss információit, új kutatási témákat és gyakorlati módszereket ismerjenek meg, élményeket, tapasztalatokat szerezzenek, segítsük a szakmai elköteleződésük kialakulását, valamint kapcsolatokat teremtsenek egymás között. (2. kép)

Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport. A felsőoktatási szereplőkkel közösen megvitatjuk és formáljuk a szakmai tartalmakat, hogy a szakjaink naprakész ismereteket és a munkaerőpiacon elvárt készségeket nyújtsák. Ezt a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport keretében tesszük. A munkacsoport célja, hogy a szakma felsőoktatási alap- és mesterképzéseinek, valamint a kapcsolódó, szakmai végzettséget adó OKJ-s képzéseknek meghatározza a fő fejlesztési irányait, tartalmi elemeit. 13 közművelődési képző felsőoktatási intézmény részvételével, 15 állandó taggal, évi 2-5 alkalom műhelymunkán tesszük ezt. (3. kép)

Az eddigiekben a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport keretében áttekintettük és elemeztük a közösségszervezés alapszak elmúlt éveinek tapasztalatait. Elemeztük az első közösségszervezés hallgatók körében végzett bemeneti mérés tapasztalatait, adatait. Nemzetközi, elsősorban európai hálózatot tártunk fel a felsőoktatás kulturális témájú szakjai

tekintetében. Áttekintettük a szakterületre vonatkozó hazai és nemzetközi kutatásokat, folyóiratokat. Marketingkommunikációs tervet és népszerűsítő anyagokat készítettünk. Közös kidolgoztuk a közösségszervezés szak portfólió alapú záróvizsgájának követelményeit, a szakmai gyakorlat rendszerét. Elkészítettük a közösségszervezés alapszak „közös tudása” témaköröknek javasolt irodalomlistáját többek között az alábbi témakörökben: művelődés- és művészettörténet, közösségfejlesztés, kultúrák közvetítés gyakorlata, európai és magyarországi kulturális szakpolitikák stb.

Stratégiai együttműködési megállapodások. Intézetünk a felsőoktatási intézményekkel sorra átgondolja a stratégiai partnerség lehetőségét, amelyben a stratégiai partnerségek célja a felsőoktatás keretében zajló szakmai képzések továbbfejlesztése, a szakmai gyakorlólhelyek biztosítása, valamint a kultúrakutatásban való szerepvállalás erősítése. Jelenleg a Debreceni Egyetemmel, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel, az Eszterházy Károly Egyetemmel, a Neumann János Egyetemmel (mostanra a Károly Gáspár Református

3. kép: A Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport ülésén

4. kép: Stratégiai együttműködési megállapodás aláírása a Debreceni Egyetemen

Egyetem része), a Pécsi Tudományegyetemmel és a Széchenyi István Egyetemmel van stratégiai megállapodása Intézetünknek, és a továbbiakban ezeket tovább bővítjük. (4. kép)

Felsőoktatási mérések. A közösségszervezés alapszakot indító intézményekkel közösen bemeneti mérést végzünk az elsőéves hallgatók körében. Ez a bemeneti mérés 2017 óta évente átlagosan 8 résztvevő intézménnyel, évente közel 400 válaszadóval zajlik. A mérés kérdőívén alapul, ahol a kérdéssor fő témakörei: a szak-/szakmaválasztás motivációi, az érdeklődési irányok feltárása, a munka-értékek vizsgálata, a szakról való előzetes tudás, valamint a bemeneti kompetenciák felmérése (szövegértés, logikai készség, pszichológiai immunkompetencia). A Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központja szervezi az adatfelvételt, elkészíti az adatbázist és eljuttatja a résztvevő intézményeknek az adataikat.

Hálózatépítés – szakmafejlesztés. A Nemzeti Művelődési

Intézet célja, hogy hosszú távon is eredményes kapcsolatrendszer hozzon létre a közművelődés különböző szintjei, szereplői, valamint a felsőoktatás között, így biztosítva a közművelődési intézmények és szinterek szakmai utánpótlását, az ott dolgozó munkatársak elméleti és gyakorlati ismereteinek fejlesztését, tapasztalatainak, jó gyakorlatainak át-

adását. Az oktatás szakmai tartalmának fejlesztése érdekében szabadegyetemeket (Közművelődési Szakmafejlesztési Szabadegyetem), szakkollégiumot (Durkó Mátyás Szakkollégium) szervezünk. Ezen az alkalmakon a felsőoktatási intézmények munkatársai, a szakmai felnőttképzésben tanító és a közművelődésben dolgozó szakemberek részvételével különböző szakmai témák oktatási és kutatási területeinek egyeztetésére kerül sor, az oktatási és a terepen dolgozó szakemberek egyeztetik a tapasztalataikat a munkaerőpiacon elvárt készségek tekintetében, megvitatják a szakma új trendjeit. A Közművelődési Szakmafejlesztési Szabadegyetem keretében Debrecen, Eger, Székesfehérvár helyszíneken a felsőoktatást támogató előadásokat és műhelymunkákat szerveztünk a következő témákban: Debrecen – Kulturális szakigazgatás és intézményrendszer, Eger – Új típusú online és offline módszerek a közösségi művelődés oktatásában, Székesfehérvár – Közösségszervezés elmélete és gyakorlata. (5. kép)

Szakmai kiadványok. A közművelődés és a közösségi mű-

5. kép: Műhelymunka a Közművelődési Tudományos Kutatási Program 2019. évi nyerteseivel

Tudástár

a közösségi művelődésben

I. kötet

A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere

6. kép: A Tudástár a közösségi művelődésben kötetsorozat 1. kötete

velődés témakörében, illetve az ezekkel kapcsolatba hozható témákban oktatási és tudományos relevanciával bíró köteteket adunk ki, folyóiratot jelentetünk meg. A „Tudástár a közösségi művelődésben” sorozat tankönyvként használható a képzés bármely szintjén és az önképzésben is: elméleti fejezeteket és gyakorlati

A sorozat eddig megjelent kötetei:

Sorozatszám	Szerzők	Cím
1.	Dr. Juhász Erika – Pete Nikolettta	A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere
2.	Dr. Kleisz Teréz – Dóri Éva	A közösségfejlesztés alapjai a közművelődésben
3.	Dr. Kerülő Judit – Csatlósné Komáromi Katalin	Közösségi események menedzsmentje
4.	Dr. Herzog Csilla – B. Hegedűs Katalin	Kulturális közösségi marketing és média ismeretek
5.	Dr. Takács-Miklósi Márta – Kary József	Minőségügy a közművelődésben
6.	Dr. Keczer Gabriella – Sente Béla	Szervezési-vezetési ismeretek, vezetői feladatok a közösségi művelődésben
7.	Dr. Szabó József – Katonáné Dr. Kovács Judit	Kulturális vállalkozás- és gazdaságfejlesztés
8.	Dr. Nagy Ádám – Szabó Judit Nikolettta	Motiválás a közösségi művelődésben és az ifjúság bevonása
9.	Dr. Márkus Edina – Angyal László	Mentorok a közösségi művelődésben és az amatőr művészeti mozgalomban
10.	Cserné Dr. Adermann Gizella – Dr. Ponyi László	Kultúrakutatás módszertani alapjai
11.	Dr. Márkus Edina – Pete Nikolettta	Civil ismeretek a közösségi művelődésben
12.	Dr. Simándi Szilvia – Dr. Benkei-Kovács Balázs	Kulturális turizmus

feladatokat is tartalmazó, elektronikus formában elérhető köteteket készítettünk felsőoktatási és közművelődési szakemberekkel közösen. 2019-ben nyomtatott formában is megjelentettük az addig megjelent köteteket, és eljuttattuk a felsőoktatási intézmények szak-

könyvtáraiba, valamint az érintett felsőoktatási intézmények szaktantárszékeinek. (6. kép)

2020-ban 3 újabb kötet van előkészületben a közművelődés intézmény- és tevékenységrendszeréről, az agórákról, valamint a kulturális pályázatokról és projektekről.

7. kép: A Kulturális Szemle online folyóirat képernyőképe

Kulturális Szemle. A Kulturális Szemle online tudományos folyóirat az elmúlt években a szakterület tudományos publikációs műhelyévé vált, 2014-től jelenik meg. A fiatal és tapasztaltabb kutatók számára népszerű közlési hely, a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) is regisztrált, országosan elfogadott folyóirat. A Kulturális Szemle küldetése, hogy a kultúra széles spektrumán, de elsősorban a közművelődés és a közösségi művelődés témakörében, illetve az ezekkel kapcsolatba hozható témákban bemutassa a tudományos relevanciával bíró fontos kutatásokat, tanulmányokat, köteteket és konferenciákat a Kárpát-medencei magyar közmű-

velődés területén. (www.kulturalis-szemle.hu) (7. kép)

Tudományos kutatások ösztönzése. 2019-ben Közművelődési Tudományos Pályázati Programot indított útjára az intézet. A program célja a közösségi művelődés tudományos utánpótlásának erősítése azáltal, hogy támogatja olyan tehetséges hallgatók/szakemberek és mentoraik kutatómunkáját, akik a szakterületen kutatnak és végeznek tudományos diákköri, doktori vagy egyéb szakmai elvárásként felmerülő kutatótevékenységet. 2019-ben 11 fő, 2020-ban 10 fő alap- és mesterszakos hallgató és témavezetőjük nyert el egy éves támogatást a kutatásához, valamint 2019-ben és 2020-ban is 3-3 kutatócsoport nyert el 3 millió forintos kutatási támogatást. Változatos

témákban, pl. A helyi értéktárak, kulturális örökségek szerepe a közművelődésben és a közösségépítésben a váci és a dunakeszi kistérségekben; Értéktérkép és tudástér – A történeti Baranya helyi értékei a jelenkori helyi közösségi tudásban; Helyzetkép az erdélyi magyar kulturális intézményrendszeréről; A regionális, lokális kulturális örökségek és a lokális identitás összefüggései – a helyi értéktárak funkcióinak felmérése a vajdasági Tisza mente térség településein.

Az elmúlt évek főbb tevékenységei reményeink szerint jól mutatják, hogy a felsőoktatás fejlesztésében átfogóan gondolkodunk: tartalmi fejlesztésektől a hallgatók felkutatásán és motiválásán át a tudományos kutatások és eredmé-

nyek bemutatásának támogatásáig. A felsőoktatás-fejlesztés minden területére igyekeztünk koncentrálni. Ebből az eltelt öt évben a felsőoktatási képzések teljes körű piramisának kialakítására, annak népszerűsítésére koncentráltunk, és ebben elértük a harmadik legnépszerűbb bölcsész szak rangot. Az elkövetkező öt év a tudományos kutatások növekvő támogatására, a Kárpát-medencei magyar felsőoktatásban való jelenlét kialakítására, és a felsőoktatás nemzetközi kapcsolatainak erősítésére fog szolgálni. Köszönjük az eddigi szak- és szakmafejlesztő munkában való közreműködését minden munkatársunknak a Nemzeti Művelődési Intézetnél, és köszönjük a felsőoktatási intézmények minden oktatójának és hallgatójának együttműködését!

DR. MÁRKUS EDINA PhD 1998-ban végzett felnőttképzési és művelődési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, ugyanitt doktorált 2006-ban neveléstudományból. 20 éve tanít a Debreceni Egyetemen, jelenleg a Bölcsészettudományi Kar Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet intézetigazgató-helyettese. Intézeti Tudományos Diákköri felelős. A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Neveléstudományi Programjában témavezetőként, oktatóként tevékenykedik. Emellett 2017 óta a Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központjában dolgozik, jelenleg a központ vezetője. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai Szakbizottság Művelődéstudományi Munkabizottságának a titkára. Szerkesztőbizottsági tagja a Pallas Debrecina könyvsorozatnak.

DR. JUHÁSZ ERIKA PhD – bemutatkozása a 12. oldalon olvasható